

**Kurzusagítáció
az iparostanonciskolai vallástani óra alatt.**

A munkás szülők panasza a hitoktató ellen.

A *Délmagyarország* mindenkor meghallgatja, szóváltási és ha lehet, orvosolja hatalmas olvasótáborának panaszait, ha az a vélt sérelem valóban érinti a dolgozó polgárság és munkásság érdekeit. A liberális sajióknak kötelességei vannak s azokat minden megrettenés nélkül teljesíti is. Legutóbb, néhány nappal ezelőt, több érdekelt szülő aláírásával panaszos levél érkezett szerkesztőségünkbe. A panasz az iparos-tanonciskola hitoktatója, *Kardos Lajos* ellen irányult, míg a panasztevők az iparos-tanonciskola tanulóinak szülői köréből kerültek ki. *Kardos Lajos* hitoktató a katolikus vallástant tanítja az iskolában. Előírás szerint jól, egyházi felsőbbbségének teljes megelégedésére. A szülők panasza természetesen nem is a hit- és erkölcstan tanítása ellen irányul. Nem, korántsem! A legnagyobbbrészt munkás szülők azt panaszozzák, hogy *Kardos Lajos* a hittani órák alatt *politikai ajándékokkal* kedveskedik a tanoncoknak, ami aligha tartozik a vallástanítás tiszteletreméltó fogalma alá.

Igy, a panaszos levél szerint, a vallástani óra alatti sűrűn elhangzik *Peldi* és *Váczsonyi* neve.

Dicsőretben részesültek Vázsonyi életműért merénylői

és színesen rajzolódik az ország szomorú hely-
zete, amelynek egyedüli oka, a hitoktató ur
szerint, a *zsidóságból* keresendő...

A szülőök csak vallástanítást kérnek gyermeküknek és rem politikát a vallástanítási óra alatt és panaszukat eljuttatják most Kardos Lajos főosztályos ur egyházi felsőbbségéhez, orvoslái kérvé, a politikának teljes kiküszöbölését a vallástanítási óra alól.

A szülők panasza természetesen foglalkoztatta és véleménykicszerelésre késztette az iparosanonciskola tanestületét is. A formális tanestületi ülés Antal Dénes igazgató távolléte miatt ugyan elmaradt, de az összetűlt tanestület megvitatta az iskola belételeit mélyen érintő kérdést. A tanestületi megbeszélésen Kardos Lajos hivatkozott arra, hogy szervezeti szabályzata szerint a vallástani óra alatt joga van a növendékeket

„hazafias irányban nevelni“,

amit nem is tagad és a jövőben is meglesz. Az iparostanoncok kű n az éleiben belekerűlnek a szakszervezeti légkörbe s így a téves eszméknek bizonylálása kötelessége.

Kardos hióklató eszközázása vegyes érzelme-
ket váltott ki a tantesítet tagjai körében. Az
egyes osztályfőnököknek beleszólása és írá-

nyitó joga azonban nincs a vallásánitásban, mert az a hitoktató külön joga. Az iparos-tanonciskolai kurzusagiláció ügyében kérdést intéztünk Antal Dénes igazgatóhoz, aki a következőket mondta:

— A szülők panaszáról már hallottam. Tan-
testületi ülés nem volt e tárgyban s legfeljebb
megbeszélés lehetett. Kardos Lajos hioktatóné,

Fokozatosan leépítik a szegedi államvasuti műhelyfőnökséget ?

A hírek szerint Schmidt Ferenc műhelyfőnökét már elhelyezték Szegedről.

Illetékes helyeken néhány nap óta igen érdekes dologról beszélnek. Azt vélik tudni egyesek — és ezt meg is erősítették előttünk —, hogy a szandlári lefűtéssel kapcsolatban fokozatosan megszüntetik a szegedi államvasúti műhelyfűtőházat. Ezen a tényen nem lepődtek meg a nyilvánosság beavatott köreiből, mivel a mai szandlári időszakban semmit sem tartanak lehetetlennek, pláne akkor, amikor Szeged Trianonnal nem forgalmi gócpont többé, hanem végállomás. Ennél a hírnél azonban sokkal nagyobb föl-tűnést kellett az, hogy a hírek szerint elhelyezték Szegedről Schmidt Ferec műhelyfűtőházát.

Közlendősége ugyanis a nyilvánosság előtt, hogy Schmidt műhelyfőnök egyik legteljesebb vezető híve a szegedi ébredésnek. Nélküle lehetetlen elképzelni ébredőgyűlést Szegeden, sőt nem egy alkalommal szerepelt is, sőt igen sok kommentálásra okot szolgáló bejegyzéseket is mondott. Lelkes híve az ébredő eszmének a

amint nekem elmondotta, néhány gyermeknél Népezenvidi időtől és ezérl érezté szűkségesnek a politikai iskolázást is. Nekem, mint igazgatónak, nincs vállástanítási ellenőrző jogom s igazgatói leendőm csak arra terjed ki, hogy ellenőrizsem az előírt számú vállástanítási órák megtartását.

Kardos Lajos hitoktató működésének rendszabályozást maga után vonó következménye eddig nem volt: az érdekelt és jogosan panaszkodó szülők most remélik, hogy az iparostanonciskolai kurzussegítáció végére aktualizáltsa a sürgős orvoslást.

szegedi ébredők megalakulása óta, szervezen hozzátartozik működése a szegedi ébredők működéséhez. Ő még többet tett a gyakorlatban a magasabb ébredő eszmékért, mint *Lajos* Endre elnök, mivel a *műhelyfőnökök* igyekezett a saját szellemére átformálni a vasuti műhelyt. Ezekről a tényekről már nagyon sok szó esett a nyilvánosság előtt. Különösen a *Népszava* leplezte le többször Schmidt Ferenc működését. Ilyen körülmények között érthető felütnést kellett elhelyezésének híre.

Az üzemvezetőségen a műhely leépítéséről, valamint Schmidt áthelyezéséről hivatalosan mit sem tudnak, mivel a műhely nem hozzájuk, hanem az igazgatóság hatáskörébe tartozik. Maga Schmidt Ferenc *határozottan cdfelja* az elhelyezés hírét, ugyanígy a hozzá közel álló ébredőkörök. Illetékes és megbízhatóan informált körökben azonban megerősítették előtünk a két ügyet, amely állítólag a közel jövőben aktualissá válik.

**Szolnok polgármestere
a szegedi szintársulatot kívánja megszerezni.**

Megkurtilának a szegedi szezont és a csapatot májusban már Szolnokon játszana.

Régi szokás szerint Szegeden a tavasz megérkezését valamilyen színházi kérdés felvetése jelenti. Ilyenkor, a szezon harmadik harmadában, mindig akad valami tárgyalni és vitaközni való a *színház körül*. Hol a primadonát ragadja el a kóborlási láz, hol a külső erők vonulnak föl valamilyen darab ellen, hol pedig igazgatónasság tör ki. Most a babonás színházi bejegyzések közül egy sem jelenik meg, de jelenik meg valami újszerű probléma, amely minden valószínűség szerint okoz majd akkora bonyodalmakat, mint a legveszedelme-

sebb primadonnáválság.

Az új problémát **Ander Zsiga** szinigazgató személyes audiencián jelentette be a polgármesternek. Bemutatta Szolnok város polgármesterének levelét, amelyben fölkeri a szegedi szinigazgatót, hogy március tizenhetedikén látogasson át Szolnokra, *mert nagyon fontos ügyben szerepel vele személyesen értekezni.* A szolnoki polgármester levele szerint Szolnok város *többmilliárd forintot fordít a színház átalakítására és rendbehelyezésére, kifejezetten azért, hogy a jövőben — már az 1926—1927. évi*

hát jutott neki még abból is: 1860-ban a megamneszliázott forradalmár megint törvény elé került, tizenöt évi súlyos börtönre ítélték és a csendes kazamatáiba dugták. Igen meg volt vele elégedve, mert attól félt, hogy Olmützbe, vagy Josefstadiba viszik s ott ha elrohad, idegen föld közé keveredik a pora. Már pedig az állítólagos első magyar kommunista ennél borzasztóbb gondolatot nem ismert.

Évekig türelmesen viselte a fogságot, csak azért könyörgött, hogy legalább egyszer eresszék be hozzá öreg feleségét, fiatal leányát. De hát a Habsburg birodalom biztonsága érdekében nem teljesíthették a kérését. A rabsága ötödik márciusában azonban kéretlen is megláthatta a boldogtalankokat.

— Gyerünk, Tancsics, sétálni! — zörgetett be hozzá a profosz. — Elmegyünk magukhoz.

Természetesen, láncol verték a veszedelmes emberre, akinek már akkor alig volt jártányi ereje és szuronyos katonák vitték át Pestre — hajadon lánya koporsójához. Amellett találok között őt percre az apa és anyja, aki öt évig nem látta egymást.

Azán visszament a kazamatákba és ott szenvedt még két esztendeig. Mikor Andrassy Gyula a nagy kibékülés örömeire kiszabadította, megint március volt és a pesti lelkes ifjúság megint a vállára vette Táncsicsot. Nemcsak mint szimbólumot, hanem mint elvilágtalanodott embert is. (Szolgálati ideje emlékére a vaksgógot hozta el a kazamatákból.) Hanem pénz most már nem gyűjtögettek a számára. Akinek olyan történelmi múltja van, mint neki, az már megélhet abból is. Annak pedig az a módja, hogy valaki vegye emlékül azt a nagy nyaláb kéziratot, amit a sajtószabadságrabia a börtönében összeírt.

Úgy látszik, a nemzet nem nagyon tolongott a szent öreg relikviáért, mert elég jutányos áron kerültek a Teleki Miksa gróf birtokába: ötven

forintot adott értük. Igaz, hogy másra nem is voltak valók a kéziratok, csak relikviáknak. A vak ember görbe sorait és ákom-bákom betűit annál kevésbé lehetett elolvasni, mert a tapintása sokszor megcsalta a *sorok vége nem a papírra íródott, hanem az asztalra*. De igen mindegy lett volna az, ha csupa széprás mintákat kalligrafált volna is: Fancsics Mihály és a kiegészítés kora már nem érihették meg egymást.

1870-ben Oresháza megválasztotta követjének, föl is járt a parlamentbe, egyszer-kétszer föl is szólalt, de mindig baj volt vele, mert mindig a negyvennyolccal hozakodott elő, pedig sohse az volt napirenden. A következő választások után el is ejtette a saját pártja is, a szélsőbal s most lett azután Táncsics Mihályból emigráns, hetvenegyesztendős korában. A vidéki tisztelőkhez emigrált a fővárosból, hol Ceglédén, hol Komáromban tengődött.

A vak aggastyán, mikor mindenütt tehernek érezte magát, megint csak visszament Pestre szemérmes koldusnak és szimbólumnak, ami külön-külön is nehéz mesterség, hát még együtt! Volt egy napja az esztendőnek, amikor megéjenezték a Múzeum előtt, egy-egy dalárda estélyt is rendezett a tiszteletére valamelyik külvárosi kocsmában, néhány forintot is összetányéroztak ilyenkor a számára: ez az egyetlen ünnep volt a március 15. A többi háromszázhatvanégy nap hétköznapi volt, ilyenkor föl kellett öltetni télben-nyáron az avult kerek köpenyeget, föltenni a nagyszélű karboronári kalapot, fölnyalabolni egy hónaljra való „Táncsis Mihály összes munkái”-ból és a nagy görbe botra támaszkodva bekocogni a jó emberekhez:

— Egy-két könyvet hoztam megtekintésre. De az igazat megvallva, azt szeretném ám, ha meg vennék őket ...

A görbe bot nélkül nem tudott járni, azzal tapogatta az utat, az volt az egyetlen támasz és a legnagyobb ellenség. Mert ahol az emberek meghallották a görbe bot koccogását, siettek becsukni az ajtót bosszus morgolóddással:

— Ejnye, már megint az öreg Táncsics! Hiszen
nincsen most március 15...

Tíz esztendeig élt még szenvedései felesével az irgalom morzsáiból, amiket a magyar írók segélyegylete, egy-két kispénzü ellenzéki képviselő, meg néhány bohém juttatott nekik. Egyszer a fővárostól is kijártak a számukra ötven forintot, csakhogy ezt az újságokban is kilírták — s a végrehajító előbb ott volt, mint a pénz.

Mikor Eötvös Károly pár hónappal a halála előtt meglátogatta, akit arra kért meg, hogy nagy befolyásával protezsálja be őket a szegényházba, akkor a Soroksári úton lakott egy udvari szobában Isten két szegény öreg verebe.

— Hát egy kis ennivaló is kellene, ugy-e, meg egy kis ruha is? — Nézett körül Eötvös elborult szemmel a nyomorlanyán.

— Ruha? — minek az már nekünk? — fakadt ki elkéseredelten az asszony. — Én nem bírok kimenni a szobából, ő nem bír kijönni az ágyból.

„O” elgondolkozva meredt a reggeli napba világtalan szemével. Utolsó könyve foglalkoztatta az „első magyar kommunistát.” Azt akarta benne bebizonyítani, hogy a magyar nemzet a világon az legtrógiább és az fog élni a világon a legtávolabb. De csak az első felet bírta bevégezni a könyvnek.

A gyászjelentése egy löpcédula volt, ezzel a tömör szöveggel: *Táncsics Mihály népiró meghalt ma délután 6 órakor temetik.* A „Táncsics bizottság” csinálta a gyászjelentését. Az is temetettél: derék, becsületes kalaposok, vargák, szabók, kötéverők, tímárok, azok a polgárok, akiket az akkori népgyűlés pátosz, iparoskeblű honfílersak”-nak szokott nevezni...